

TER BESLISSING

Datum

17 april 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/58689

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Beslistermijn

06-05-2025

Bijlage(n)

2

Aan

Staatssecretaris

nota

Sturen op Open Toegang

Aanleiding

Eind 2024 bent u geïnformeerd over het ambtelijke voorstel voor de uitwerking van een aantal beleidsinstrumenten die IenW nodig acht om bij een toename van opentoeegangvervoer goed te kunnen blijven sturen op de borging van publieke belangen, zoals de laagdrempeligheid van het OV (zie bijlage 2).

Naar aanleiding van uw akkoord op het ambtelijk voorstel is bijgaande Kamerbrief opgesteld. Met de verzending van deze brief – en de uitwerking van de hierin genoemde maatregelen – geeft u opvolging aan het eind 2023 door uw voorganger aan de Kamer verzonden rapport *Sturing op Open Toegang*¹, evenals de moties de Hoop, (GL- PvdA)² en Minhas (VVD)³.

Geadviseerd besluit

- Ik adviseer u bijgaande brief te ondertekenen en uiterlijk 6 mei naar de Kamer te verzenden zodat deze bij het Commissiedebat Spoor van 15 mei betrokken kan worden.

Kernpunten

- Met de inwerkingtreding van het Vierde Spoorwepakket is, in navolging van internationaal- en goederenvervoer, ook de markt voor binnenlands personenvervoer opengesteld voor open toegangsdiensten.
- Als gevolg hiervan kunnen vervoerders ook zonder concessie openbaar vervoersdiensten aanbieden. Concessies vormen een belangrijk sturingsinstrument voor het Rijk en decentrale overheden om te sturen op de realisatie van spoorbeleid en om publieke belangen te borgen.
- De komst en toename van open toegang vraagt om nieuwe en gewijzigde sturingsinstrumenten, met name voor beleidsthema's waar de overheid nu primair via concessies stuurt.
- IenW wil met een gerichte en afgewogen inzet van beleidsinstrumenten borgen dat publieke belangen, zoals betrouwbare, toegankelijke en voor reizigers veilige treindiensten, ook bij meer open toegang goed beschermd blijven.

¹ Bijlage bij Kamerstukken II 2023/2024, 29984, nr. 1172

² Kamerstukken II 2023/2024 29984, nr. 1141

³ Kamerstukken II 2022/2023 29984 nr. 1022

- In deze brief wordt per thema uiteengezet welke maatregelen IenW voornemens is uit te werken en waarom. Het betreft de thema's betaalmiddelen, tarieven, sociale veiligheid, benchmarking/OV-klantenbarometer en gegevens over reizigersstromen.
- De noodzaak en urgentie om aanvullende beleidsmaatregelen voor open toegang te treffen, hangen gedeeltelijk af van de omvang en rol van dit vervoer, en vooral of het aanvullend op concessievervoer of vervangend is. Aangezien het nog onduidelijk is hoe snel het aanbod van open toegangsdiensten zal toenemen, en of zich potentiële risico's zullen voordoen, wil IenW tijdig beschikken over mogelijke sturingsinstrumenten.
- Daarom heeft IenW, naast beleidsmaatregelen die in elk toekomstig scenario zinvol zijn, ook gekeken naar de mogelijkheid en wenselijkheid om wettelijke grondslagen te creëren die ingezet kunnen worden wanneer de situatie daarom vraagt en de inzet hiervan rechtvaardigt.
- IenW heeft voor de sturing op de in deze brief benoemde beleidsthema's verschillende instrumenten in overweging genomen (zoals regelgeving, convenanten, monitoring, zelfregulering, toezicht, overleggen, heffingen).

Proces

- In 2024 heeft IenW in verschillende stakeholdersessies met de sector gesproken over mogelijke beleidsmaatregelen en (aan de hand van dilemma's) over de balans tussen het borgen van publieke belangen, het creëren van voldoende ruimte voor open toegang vervoerders om toe te treden en te innoveren, en de proportionaliteit van beleidsmaatregelen.
- De inbreng van stakeholders is meegenomen in het bepalen van de beleidsinzet van IenW ten aanzien van de sturing op open toegang.
- IenW hecht waarde aan een goede betrokkenheid van stakeholders bij de verdere uitwerking van maatregelen en zal hen ook consulteren bij de uitwerking van maatregelen.

Krachtenveld

- Onder stakeholders bestaat geen eensluidend beeld over de mate en wijze waarop open toegangvervoer gestuurd zou moeten worden, op welk niveau (Europees of nationaal) sturing zou moeten plaatsvinden, en in hoeverre zich als gevolg van open toegang daadwerkelijk (mogelijke) problemen zullen voordoen die interventie vereisen.
- Deze verschillen in posities hangen samen met de uiteenlopende belangen, maar mogelijk ook met onduidelijkheid over de (toekomstige) ontwikkeling van het aanbod van open toegangsdiensten. Dit zal uit de praktijk moeten blijken en voor de periode na 2033 afhangen van het besluit over de marktordening na 2033.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Datum

17 april 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/58689

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

2

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02.	Kamerbrief voorstel voor maatregelen Open Toegang	
03.	Beslisnota Sturing op personenvervoer in open toegang (d.d. 18 november 2024)	

Datum
17 april 2025

Onze referentie
IENW/BSK-2025/58689

Opgesteld door
DG Mobiliteit
Dir.Openbaar Vervoer en Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
2

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
18 november 2024	Sturing op personenvervoer in open toegang	Met deze nota is het ambtelijke voorstel voor de uitwerking van sturingsmaatregelen ter instemming aan de Staatssecretaris voorgelegd.